

Aan de leden van de Vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat  
Tweede Kamer der Staten-Generaal  
Postbus 20018  
2500 EA Den Haag

**Datum** 20-11-2018  
**Ons kenmerk** 2018/JN/MV/092  
**Onderwerp** AO Energie & Klimaat (29 november 2018)

Geachte leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat,

Op 29 november 2018 spreekt uw commissie met de minister van Economische Zaken en Klimaat over diverse onderwerpen op het gebied van energie en klimaat. FME, dat ruim 2.200 bedrijven vertegenwoordigt in de technologische industrie, brengt u graag onderstaande punten onder de aandacht, waarvan wij zeer hopen dat u deze zult meenemen in uw voorbereidingen op het debat.

### **Energiebesparing: het onbenutte potentieel van LED-verlichting**

In de Tweede Kamer wordt nog nauwelijks LED-verlichting gebruikt en dit is illustratief voor het huidige marktbeeld. Vaak wordt ten onrechte verondersteld dat Nederland al volledig op LED-verlichting is overgegaan, maar dat beeld is helaas incorrect. LED-verlichting beslaat op dit moment slechts 10% van de gehele Nederlandse markt en daarmee wordt een grote kans gemist om de Nederlandse energievoorziening zuiniger te maken.<sup>1</sup> Een volledige inzet van LED-verlichting bespaart immers evenveel stroom als drie miljoen huishoudens per jaar gebruiken, wat gelijk staat aan een CO<sub>2</sub>-reductie van 3,1 Mton in de gebouwde omgeving.<sup>2</sup>

FME steunt de motie Van der Lee/Mulder die naast het bedrijfsleven ook de overheid aanzet om op LED-verlichting over te schakelen.<sup>3</sup> Met het bijgesloten LED-lampje kunt u de Tweede Kamer alvast energiezuiniger maken en de overheid op weg helpen. Tegelijkertijd vragen wij de overheid om zich aan de motie Van der Lee/Mulder te committeren. Als de overheid van burgers en bedrijven vraagt dat zij hun huizen, kantoren en fabriekshallen energiezuiniger maken, dan kan zij zelf niet achterblijven.

*FME vraagt uw Kamer aan de minister te verzoeken om een Roadmap LED-verlichting Overheid te ontwikkelen, gespecificeerd op de terreinen Rijksvastgoed, maatschappelijk vastgoed en openbare verlichting en hieraan concrete acties te verbinden inclusief een tijdsplanning.*

### **Digitalisering: breng kansen en risico's voor het energiesysteem in kaart**

Het toepasbaar maken van informatietechnologie (o.a. 5G, big data en blockchain) voor de energietransitie zorgt voor meer mogelijkheden om het elektriciteitsnet te flexibiliseren en de algehele efficiëntie van het energiesysteem te verhogen. Huishoudens worden kleine energiecentrales die zelf terug leveren aan het net en energiebedrijven transformeren in ICT-bedrijven die data en algoritmes gebruiken om vraag en aanbod van energie zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. In de industrie zorgt digitalisering voor een verlaging van het energiegebruik.

<sup>1</sup> <https://www.fedet.nl/wp-content/uploads/2018/04/2018-03-28-Fedet-Position-Papers.pdf>

<sup>2</sup> [https://www.fedet.nl/wp-content/uploads/2018/07/NLA\\_Infographic.pdf](https://www.fedet.nl/wp-content/uploads/2018/07/NLA_Infographic.pdf)

<sup>3</sup> <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2018Z20512&did=2018D53429>

Tegelijkertijd wordt het net complexer en van veel meer bronnen afhankelijk. Naast voldoende weerbaarheid (voorkomen van softwarefouten en moedwillige verstoring) moet het schakelbaar vermogen van huishoudens worden opgeschaald zodat het net ook aanbodgestuurd kan werken. Ook moeten er concrete afspraken worden gemaakt over data (o.a. rechten, zeggenschap, toegang).

*FME vraagt uw commissie bij de minister aan te dringen op de oprichting van een Kennisplatform Digitalisering Energievoorziening (KDE), waar publieke en private kennis wordt gebundeld. Dit kennisplatform moet via een impactanalyse de kansen en risico's van digitalisering met betrekking tot de energietransitie in kaart brengen.*

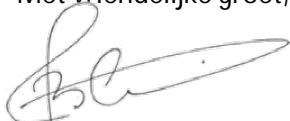
**Duurzame industrie: CO2-prijs alleen in Europees verband met terugvloeiende opbrengsten**

FME onderkent dat doordachte invoering van een CO2-prijs kan bijdragen aan emissiereductie, het aanjagen van innovatie klimaatoplossingen en de totstandkoming van een klimaatneutrale economie. In navolging van het rapport van Frontier Economics laat echter ook het onderzoek van De Nederlandsche Bank (DNB) zien dat een CO2-belasting een forse verslechtering tot gevolg heeft voor de internationale concurrentiepositie van belangrijke bedrijfstakken, zoals basismetaleen en de energiesector. Bovendien is een CO2-belasting louter effectief als vergroeningsstrategie indien de opbrengsten terugvloeien naar bedrijven, zodat ze worden gebruikt voor het ontwikkelen van energiezuiniger en minder CO2-uitstotende productietechnologie.

*FME bepleit om de internationale concurrentiepositie van het bedrijfsleven te beschermen en een CO2-prijs alleen op Europees niveau in te voeren. Ook moeten de opbrengsten terugvloeien naar innoverende bedrijven. Zo wordt de werkgelegenheid beschermd, het gelijke speelveld binnen Europa bewaakt en de energietransitie versneld.*

FME is uiteraard graag bereid om bovenstaande mondeling of schriftelijk nader toe te lichten. U kunt contact opnemen met onze PA-Adviseur, Jeroen Neefs ([jeroen.neefs@fme.nl](mailto:jeroen.neefs@fme.nl) / +31 6 53158493).

Met vriendelijke groet,



Ineke Dezentjé Hamming-Bluemink  
Voorzitter